

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Magdaleny Ježkové a soudců JUDr. Jany Kábrtové a Mgr. Tomáše Blažka ve věci

žalobkyně: **Ing. O. C.**
zastoupená advokátem JUDr. Milanem Wachtlem
sídlem Masarykovo náměstí 1279, 500 02 Hradec Králové

proti
žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**
sídlem Masarykova 427/31, 602 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 11. 2017, č. j. 49999/17/5000-10470-712343,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně uzavřela dne 13. 7. 2011 se Státním fondem životního prostředí (dále jen „SFŽP“) smlouvu o poskytnutí podpory na přípravu a realizaci podporovaných opatření z programu Zelená úsporám, na jejímž základě získala jednorázovou dotaci ve výši 20 000 Kč, a dále smlouvu o poskytnutí podpory z programu Zelená úsporám, na jejímž základě získala jednorázovou dotaci ve výši 133 900 Kč. Účelem první z uvedených

dotací bylo „pořízení projektu realizace podporovaného opatření, resp. zajištění odborného dozoru při provádění realizace podporovaného opatření“ a „energetické hodnocení domu, tj. zjištění měrné potřeby tepla před a po realizaci podporovaného opatření, ověření hodnoty součinitele prostupu tepla danou částí budovy.“ Druhá z uvedených dotací byla žalobkyni poskytnuta za účelem „zateplení střechy nebo nejvyššího stropu“ a „výměny nebo úpravy oken“.

2. Na základě podnětu SFŽP provedl Finanční úřad pro Královéhradecký kraj (dále též pouze „správce daně“) u žalobkyně daňovou kontrolu, v níž dospěl k závěru, že žalobkyně porušila rozpočtovou kázeň ve smyslu § 44 odst. 1 písm. b) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění účinném do 19. 2. 2015 (dále jen „zákon o rozpočtových pravidlech“). Žalobkyně nesplnila podmínky, za kterých jí byla podpora poskytnuta, nedodržela totiž rozsah úsporných opatření a v důsledku toho nedodržela požadovanou energetickou úsporu 20 %. Zároveň na výzvu poskytovatele nevrátila poskytnuté prostředky zpět. Správce daně proto vydal dne 6. 12. 2016 dva platební výměry, kterými žalobkyni vyměřil odvody do SFŽP ve výši 20 000 Kč a ve výši 133 900 Kč.
3. Žalovaný zamítl odvolání žalobkyně proti uvedeným platebním výměrům v záhlaví specifikovaným rozhodnutím. Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou dle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), podanou u Krajského soudu v Brně. Ten věc postoupil Krajskému soudu v Hradci Králové coby soudu místně příslušnému.

II. Shrnutí argumentace obsažené v žalobě

4. Žalobkyně předně konstatovala, že v roce 2009 kontaktovala pracovníky SFŽP, aby získala informace o programu Zelená úsporám. Pracovník SFŽP jí sdělil, že základem pro žádost je projektová dokumentace vytvořená odborným projektantem pověřeným SFŽP, přičemž v Hradci Králové je touto činností pověřen architekt Ing. J. S., jednatel společnosti JIKA CZ s.r.o. Žalobkyně proto kontaktovala Ing. S. a seznámila jej se svými představami – chtěla především vyměnit původní kastlová okna v rodinném domu za okna moderní, čímž chtěla snížit své výdaje za energii. Ing. S. navrhl doplnit výměnu oken zateplením podkroví, následně zpracoval projektovou dokumentaci, v níž je uvedena hodnota úspory energie proti původnímu stavu 22 %. Veškeré administrativní záležitosti spojené s podáním žádosti o dotaci následně zajišťoval na základě plné moci Ing. S. SFŽP dopisem ze dne 12. 11. 2010 oznámil žalobkyni, že projektovou dokumentaci schválil. Tato dokumentace byla přiložena v zapečetěné obálce s písemným pokynem tuto obálku nerozlepovat a předat ji na příslušnou pobočku banky. Žalobkyně tak neměla možnost zkontrolovat obsah obálky, ale předpokládala, že obsahuje úplnou a správnou dokumentaci. Jak se však později ukázalo, část dokumentace (krycí list) nebyla vyplněna správně. Dne 13. 7. 2011 žalobkyně uzavřela se SFŽP výše specifikované smlouvy o poskytnutí podpory.
5. Dále žalobkyně reagovala na vypořádání jednotlivých odvolacích námitek žalovaným. K dokumentu *Posudek ZU O. C. – historie* uvedla, že tento dokument vypracoval Ing. S. a obsahuje jednostranné údaje a názory, účelově sestavené tak, aby ho zbavily případné odpovědnosti za jeho pochybení. Ing. S. předal uvedený dokument úřední osobě zřejmě před ústním jednáním konaným dne 18. 3. 2016, žalobkyně se však o jeho existenci dozvěděla až z výsledku zjištění z daňové kontroly, který jí byl zaslán dne 19. 7. 2016

(totéž platí pro další důkaz, posudek zpracovaný na žádost SFŽP společností PROPLYN CB s.r.o.). Žalobkyně tak nemohla včas využít svého práva vyjádřit se k tvrzením obsaženým ve zmíněných dokumentech, čímž bylo porušeno její právo vyplývající z § 6 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu (dále jen „daňový řád“). Správce daně měl projednat tuto listinu během jednání konaného dne 18. 3. 2016, případně o ní měl žalobkyni bez zbytečného prodlení informovat. Údaje obsažené v předmětném dokumentu nejsou pravdivé a žalobkyně by je mohla zpochybnit a vyvrátit již při tehdy konaném výsledku Ing. S. Žalobkyně v této souvislosti odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2004, č. j. 5 Afs 14/2004 – 60, na nálezh Ústavního soudu ze dne 15. 12. 2003, sp. zn. IV. ÚS 666/02, a na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 15. 3. 2004, č. j. 30 Ca 324/2001 – 39.

6. Podle žalobkyně není pravdivý závěr žalovaného, že „projektová dokumentace poskytnutá příjemcem dotace Ing. S. k vypracování posudku neodpovídala reálné výstavbě podkroví“. Žalobkyně poskytla Ing. S. dokumentaci k domu, v níž nebyla v úplnosti zahrnuta poslední rekonstrukce z roku 1979 (žalobkyně získala dům později s touto dokumentací). O rekonstrukci podkroví ale existoval záznam ve znaleckém posudku z roku 2003 (vypracovaném J. E.), který měl Ing. S. také k dispozici. Navíc spolupracovník Ing. S. sám prováděl v domě měření a seznámil se s jeho aktuálním stavem. Finanční orgány žalobkyni nepřímou podsouvají, že snad nutila Ing. S. k vypracování zkráceného posudku. To ale není pravda a nevyplývá to ani z důkazních prostředků shromážděných ve spisu (např. z e-mailové korespondence Ing. S.). Pokud by Ing. Slánský jako odborník po provedeném zhlédnutí a přeměření nemovitosti řekl, že cílové úspory nemůže být dosaženo, věc by tím skončila a žalobkyně by o dotaci vůbec nežádala. Případně mohl žalobkyni upozornit na to, že považuje poskytnutou dokumentaci za nedostatečnou a nechat ji zadat aktualizaci této dokumentace. Žalobkyně každopádně odmítá závěr, že by byl Ing. S. nějak omezen podklady, které měl z její strany k dispozici.
7. K závěru žalovaného, podle něžž za kvalitu posudku odpovídá autorizovaná osoba, která jej zpracovala, žalobkyně namítla, že žalovaný tímto vlastně potvrzuje vinu Ing. S. Zároveň podotkla, že Ing. S. byl jedinou autorizovanou osobou s regionální působností a SFŽP jej žalobkyni přímo doporučil.
8. Žalobkyně dále namítla, že seznam registrovaných společností vedený SFŽP v dané době nerozlišoval specializaci či činnost, pro kterou je ta která společnost registrovaná. Společnost Okna Macek už u žalobkyně prováděla výměnu oken a zároveň se jednalo o registrovanou společnost, a tak bylo logické, že u dané společnosti žalobkyně poptala rovněž provedení dalších odborných prací (zateplení). Pracovníci této společnosti žalobkyni nijak neupozornili na to, že na jiné práce nemají registraci. Z běžného obchodního styku se společností Okna Macek žalobkyně nemohla ani zjistit, zda je J. S. zaměstnancem této společnosti či jinak spolupracující osobou. Odkaz žalovaného na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž jsou za dodržení všech podmínek dotací výlučně odpovědní příjemci podpor, je dle žalobkyně nepřipadný. Tato judikatura se týká především evropských dotací a postupu pro zadávání veřejných zakázek, tedy oblasti „nad rovinou běžných spotřebitelů a občanů“, kteří pouze žádají o příspěvek na snížení energetické náročnosti staveb z vnitrostátního programu. Posuzování případu, v němž získala obchodní společnost dotaci 23 800 000 Kč (jak tomu bylo v judikátu, na který odkazoval žalovaný), nemůže být stejně přísně jako posuzování věci týkající se řádově nižší dotace poskytnuté fyzické osobě.

9. K tloušťce izolace (minerální vaty) položené v podkroví žalobkyně namítla, že fotografie pořízené Ing. H. dokládají, že byly položeny dvě vrstvy izolace. Tvzení o tom, že byla položena jen vrstva o tloušťce 130 mm, je i při běžném pohledu na fotografie „zjevně nesmyslné“. Žalovaný se ale rozborem fotografií nijak nezabýval a použil pouze textovou část zprávy z veřejnosprávní kontroly. Skutečnost, že došlo k volnému položení izolace (bez zakrytí), není dle žalobkyně pro účely energetických úspor významná. Vlastní izolaci tvoří pouze minerální vata.
10. Žalobkyně nesouhlasí se závěry finančních orgánů, podle nichž by výsledky jí navržených svědků nepřinesly nic nového. Například navrhovaný výslech J. S. by mohl objasnit fakturovaný, ale přesto chybějící izolační materiál a správcem daně zpochybňované proplacení faktur.
11. Podle žalobkyně měla být případně při stanovení výše odvodu zohledněna zásada proporcionality, zakotvená v bodě 5.2 smlouvy o poskytnutí dotace. Za podstatné považuje, že autorizovaného posuzovatele vybral a přímo doporučil SFŽP. Za jeho kvality by tak měl nést i určitou odpovědnost. Žalobkyně nenese vinu za špatný výpočet úspor, který stál na počátku celého případu, přesto jí správce daně uložil odvod ve výši celé poskytnuté dotace. Dále, podle kontrolního posudku bylo dosaženo energetické úspory jen o cca 2,8 % nižší, než bylo požadováno. V úvahu je třeba vzít i to, že tento posudek nevycházel ze všech reálně provedených úprav, nepočítal např. s tím, že vyměněná plocha oken byla větší než vyprojektovaná atd. SFŽP také zpočátku požadoval pouze odstranění nedostatků zjištěných při kontrole s tím, že pokud žalobkyně vše napraví, tak bude považovat podmínky za splněné. Následně však byla věc postoupena finančním orgánům, jejichž závěry jsou postaveny výhradně na tom, že v konečné fázi nebyla vykázána požadovaná úspora energie. Všechny ostatní otázky hodnotily jako podružné.
12. Žalobkyně v průběhu správního řízení navrhla četné důkazy, které by řádně osvětlily důvody vzniku zjištěného rozdílu mezi požadovanou a skutečnou úsporou energie. Důkazy, které správní orgány neprovedly, navrhuje k provedení rovněž v soudním řízení. Konkrétně se jedná o následující listiny a svědky:
- přehled odborných projektantů vedených SFŽP pro oblast Hradec Králové v roce 2009;
 - přehled schválených dodavatelů SFŽP pro rok 2009;
 - účetnictví společnosti Okna Macek a účetnictví podnikající osoby pana J. S.;
 - účetnictví Ing. S., resp. společnosti JIKA CZ;
 - výslech Mgr. S., zaměstnankyně společnosti Okna Macek;
 - výslech J. S.;
 - výslech Ing. S.;
 - výslech pracovníka společnosti JIKA CZ, který v domě žalobkyně prováděl obhlídku a měření s cílem získat podklady pro projektové práce této společnosti;
 - výslech Ing. L. H., zaměstnankyně společnosti JIKA CZ;
 - výslech Ing. H., pracovníka SFŽP.

III. Shrnutí vyjádření žalovaného a repliky žalobkyně

13. Žalovaný konstatoval, že jádro sporu v této věci spočívá v tom, zda bylo dosaženo alespoň 20% snížení vypočtené hodnoty měrné roční spotřeby tepla na vytápění a tedy

zda byl naplněn účel dotace. V dané věci bylo vypracováno více odborných posudků ohledně vykazované úspory, žalovaný považuje za nejvýznamnější posudek z dubna 2010, který byl přiložen k žádosti o poskytnutí dotace. V tom je vykazovaná úspora ve výši právě 20 %. I kdyby žalovaný připustil, že žalobci jakožto laikovi vzniklo legitimní očekávání ohledně správnosti daného posudku (přestože bylo v řízení zjištěno, že v něm uvedený výpočet je zatížen chybou), nelze přehlédnout, že proklamované úspory 20 % by bylo dosaženo pouze při přesné a úplné realizaci v něm uvedených opatření.

14. V průběhu řízení ale bylo zjištěno, že nebyla vyměněna některá okna v souladu s posudkem z dubna 2010. Daná okna byla vyměněna teprve v průběhu roku 2014, tedy až po uplynutí termínu realizace projektu stanoveného smlouvou o poskytnutí dotace na 10. 12. 2010. Z logiky věci tedy nemohlo být dosaženo proklamované úspory ve výši 20 %. Navíc ani zateplení nebylo provedeno v souladu s uvedeným posudkem. V průběhu veřejnosprávní kontroly na místě prováděné SFŽP dne 3. 5. 2013 bylo například zjištěno, že zateplení stropu podkroví není provedeno v požadované tloušťce (260 mm), ale v tloušťce 130 mm.
15. Jakkoliv považuje žalovaný posudek z dubna 2010 za zásadní, i tento posudek (stejně jako další odborné posudky vypracované v této věci) obsahuje určité vady. Hlavní rozpor je v dispozici druhého podlaží domu. V podkroví při jižním štítu je provedena vestavba obytné místnosti a haly s kolmými stěnami o celkové podlahové ploše cca 30 m², avšak v posudku z dubna 2010 jsou tyto chybně vyznačeny v celé šířce budovy a tedy s podlahovou plochou 78,5 m². Uvedená vada je dle názoru žalovaného natolik zjevná, že i laikovi muselo být zřejmé, že dispozice druhého podlaží uvedená v předmětném posudku neodpovídá skutečnému stavu. Vzhledem k této skutečnosti nelze přisvědčit žalobkyni, že jí vzniklo legitimní očekávání ohledně správnosti posudku z dubna 2010.
16. Žalovaný trvá na tom, že dle judikatury Nejvyššího správního soudu jsou za dodržení všech podmínek dotací výlučně odpovědní příjemci podpor. Skutečnost, že poskytovatel finančních prostředků opomněl upozornit na nesrovnalosti při provádění dané akce, nevylučuje ani neomezuje takovou odpovědnost. Není přitom rozhodné, zda je příjemce podpory právníkem či fyzickou osobou a v jaké výši byla dotace poskytnuta.
17. K námitce, podle níž žalobkyně nebyla řádně seznámena s důkazními prostředky, žalovaný uvedl, že k seznámení daňového subjektu s dosud zjištěnými důkazy a s jejich hodnocením správcem daně slouží (v souladu s § 88 odst. 2 daňového řádu) výsledek kontrolního zjištění. Žalobkyně byla s výsledkem kontrolního zjištění seznámena a poskytla k němu své vyjádření, ke zkrácení práv žalobkyně na vyjádření se k důkazním prostředkům v průběhu daňové kontroly tedy nedošlo. Není povinností správce daně seznamovat daňový subjekt s důkazními prostředky hned po jejich obdržení, čehož se žalobkyně v podstatě domáhá.
18. K námitkám týkajícím se výsledku svědků žalovaný konstatoval, že výpověď J. S. by sice mohla upřesnit některé dílčí aspekty případu, nebyla by ale s to ovlivnit závěr ohledně klíčové otázky, tedy zda došlo ke splnění podmínky alespoň 20% snížení vypočtené hodnoty měrné roční spotřeby tepla.
19. Ve vztahu k možnému uplatnění zásady proporcionality žalovaný opětovně uvedl, že podmínkou poskytnutí podpory bylo dosažení alespoň 20% snížení vypočtené hodnoty měrné roční spotřeby tepla. Podpora byla poskytnuta ex-post, tedy jako refundace žalobkyní vynaložených nákladů. V řízení bylo zjištěno, že žalobkyně nedosáhla

v termínu stanoveném ve smlouvě o poskytnutí dotace proklamované úspory ve spotřebě tepla. Podpora tedy neměla být žalobkyni vůbec poskytnuta. Z tohoto důvodu musela být výše odvodu stanovena právě ve výši poskytnuté podpory.

20. Žalobkyně v replice k vyjádření žalovaného uvedla, že předmětný dotační titul je založen nikoli na faktické úspoře tepla, ale na úspoře vypočítané z tabelovaných fyzikálních parametrů materiálů použitých ke snížení prostupu tepla a způsobu jejich aplikace. Z toho vyplývá klíčová role posudků vypracovaných odbornými poradci SFŽP. V předmětné věci byla vypracovaná celá řada odborných posudků. Nebylo to však dáno požadavky žalobkyně, ale tím, že již první posudek odborného spolupracovníka SFŽP, Ing. S., byl (jak se později ukázalo) špatný.
21. Tvzení žalovaného ohledně výměny oken je dle žalobkyně zavádějící. Okna byla vyměněna v roce 2010, jak dokládají příslušné faktury. Taktéž první kontrola ze strany SFŽP, provedená v roce 2012, nezjistila v tomto směru žádná pochybení. Jedinými závadami byly nesrovnalosti v tzv. krycím listu, který nevyplňovala žalobkyně, ale autor posudku (žalobkyně tento dokument před jeho použitím pro dotační řízení vůbec neviděla). Další chybou bylo, že nejprve došlo omylem k výměně jiných oken. Ovšem plocha omylem vyměněných oken byla větší (1,97 m²) než plocha oken, která měla být vyměněna (1,42 m²). Následně došlo k nápravě a v současné době je plocha vyměněných oken větší o 1,97 m². Při posuzování porušení rozpočtové kázně je přitom rozhodující stav v době rozhodování správce daně, nikoliv stav, který existoval v nějakém předchozím období.
22. K otázce zateplení podlahy půdy žalobkyně odkázala na fotografie pořízené při druhé kontrole SFŽP, z nichž je zřejmé, že byly položeny dvě vrstvy izolace, nikoli jen jedna. Důkaz, na který odkazuje žalovaný, je nedůvěryhodný (text a fotografie jsou v rozporu) a s ohledem na zásadu *in dubio mitius* by neměl být brán v potaz. Přitom tvrzení o tenčí izolační vrstvě je základem také některých dalších posudků a mohlo ovlivnit i výsledný výpočet měrné úspory.
23. K zásadě proporcionality existuje dle žalobkyně řada rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, z nichž vyplývá, že i při respektování příslušných ustanovení zákona o rozpočtových pravidlech je dán prostor pro úvahu, v jaké výši stanovit odvod za porušení rozpočtové kázně. Vždy tak lze zohlednit konkrétní situaci každého případu. Žalobkyně je s ohledem na celý vývoj věci a na způsob, jakým došlo ke konečné úrovni zateplení, názoru, že dodržela účel poskytnuté dotace a že nebyl porušen zájem, k němuž dotační politika státu v této oblasti směřuje.

IV. Ústní jednání

24. Během jednání, které se uskutečnilo dne 15. 1. 2020, zástupce žalobkyně předně odkázal na podanou žalobu. Dále uvedl, že žalobkyně je smířena s tím, že soud nejspíše potvrdí závěr žalovaného, podle něž nebylo dosaženo energetické úspory ve výši 20 %. Zdůraznil však, že jejím záměrem nebylo neoprávněně se obohatit, žádosti o dotace podávala v dobré víře. Naopak byla „napálána“ státem. Jako laik se spolehla na posudek odborníka, kterého jí doporučil poskytovatel dotace, ten však zpracoval podklady pro žádosti o dotace nekvalitně. Žalobkyně provedla zateplení a výměnu oken podle jeho projektu a určité energetické úspory prokazatelně dosáhla, k dosažení úspory ve výši 20 % jí pak scházelo pouze asi 2,3 %. Následný postup správních orgánů proto považuje za

formalistický a nespravedlivý. Jako spravedlivé a souladné se zásadou proporcionality by akceptovala řešení, kdy by jí byl vyměřen odvod ve výši 20 %, tj. kdy by jí bylo ponecháno 80 % původně poskytnutých dotací. K dotazu soudu zástupce žalobkyně uvedl, že z důvodu procesní ekonomie netrvá na provedení důkazů, které navrhl v žalobě (k jejich shrnutí viz výše bod 12 rozsudku). Pro případ úspěchu ve věci požadoval zástupce žalobkyně na nákladech řízení toliko zaplacený soudní poplatek za žalobu. Pověřený pracovník žalovaného odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a na vyjádření k žalobě.

V. Posouzení věci krajským soudem

25. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního soudního řádu správního.
26. Ze správního spisu plyne, že žalobkyně uzavřela dne 13. 7. 2011 se SFŽP dvě smlouvy o poskytnutí podpory, a to jednak smlouvu č. S-14101713 o poskytnutí podpory z programu Zelená úsporám (dále též pouze „smlouva S“), jednak smlouvu č. SP-14101713 o poskytnutí podpory na přípravu a realizaci podporovaných opatření z programu Zelená úsporám („smlouva SP“). Na základě smlouvy S obdržela jednorázovou dotaci ve výši 133 900 Kč. Podle čl. 2.2 smlouvy S byla účelem této dotace podpora opatření vedoucích ke snižování emisí skleníkových plynů, konkrétně dílčí zateplení rodinného domu na adrese, „*přičemž úspora činí 20 %*“. Na nemovitosti měla být provedena tato opatření: zateplení střechy nebo nejvyššího stropu a výměna nebo úprava oken. Podle čl. 3.1.3 smlouvy S byla tato opatření zrealizována v souladu s projektem, který byl přílohou žádosti o podporu, a byla dokončena před datem doložení realizace, tj. před 10. 12. 2010. Na základě smlouvy SP pak žalobkyně obdržela jednorázovou dotaci ve výši 20 000 Kč. Účelem této dotace byla podpora přípravy a realizace podporovaných opatření ve vztahu ke schválené žádosti č. 14101713, a to pořízení projektu realizace podporovaného opatření a energetické hodnocení domu.
27. Pracovníky SFŽP bylo následně provedeno několik kontrol na místě (v letech 2012 a 2013). Již při první kontrole zjistili porušení podmínek poskytnutých dotací, umožnili však žalobkyni provést nápravu v podobě přepracování odborného posudku a realizace opatření zaručujících plánovanou úsporu. Ani po doplnění odborného posudku a uskutečnění dalších opatření (např. rozšíření plochy, na kterou byla položena izolace) se ovšem dle názoru poskytovatele dotace žalobkyni nepodařilo splnit podmínky stanovené ve smlouvách o poskytnutí podpory. Podle SFŽP zejména nebyla dosažena (a to ani dodatečně) požadovaná energetická úspora ve výši 20 %. Tyto své závěry SFŽP shrnul v protokolu o veřejnosprávní kontrole z 3. 5. 2013 (protokol byl vyhotoven dne 12. 8. 2013, žalobkyně jej podepsala dne 6. 9. 2013). Žalobkyně proti protokolu podala námitky, které SFŽP vypořádal dne 17. 1. 2014. Poté SFŽP opakovaně vyzval žalobkyni k vrácení poskytnuté podpory v celkové výši 153 900 Kč. Jelikož žalobkyně výzvám nevyhověla, SFŽP podal podnět, na jehož základě správce daně dne 25. 2. 2016 zahájil u žalobkyně daňovou kontrolu. Po provedení předmětné daňové kontroly správce daně vydal platební výměry, kterými uložil žalobkyni odvody za porušení rozpočtové kázně.
28. Správce daně ve zprávě o daňové kontrole vytkl žalobkyni vícero pochybení, z nichž některá jsou spíše administrativní povahy – např. že žalobkyně nepožádala o změnu dodavatele na provedené tepelné izolace na stropě nejvyššího podlaží z A. N. (uvedeného v krycím listu ze dne 30. 6. 2010) na společnost Okna Macek s.r.o., nebo že realizace

některých opatření nebyla zajištěna osobami, které ke dni podání žádosti byly zapsány na seznamu odborných dodavatelů programu Zelená úsporám. Tato pochybení však sama o sobě byla spíše marginální. Hlavní zjištěné pochybení, za něž byly žalobkyni uloženy odvody v plné výši poskytnutých dotací, spočívalo v nedodržení požadované energetické úspory ve výši 20 %. Krajský soud se proto zabýval primárně námitkami, které se týkají této otázky. Dané žalobní námitky shledal nedůvodnými, a tak se již pro nadbytečnost blíže nezabýval námitkami, kterými žalobkyně brojí proti závěrům o méně závažných pochybeních.

29. K otázce, zda žalobkyně dodržela požadovanou energetickou úsporu, krajský soud uvádí následující. Předně připomíná, že opatření, na něž žalobkyně obdržela podporu, měla být podle smlouvy S realizována nejpozději do 10. 12. 2010 (tedy již před uzavřením uvedené smlouvy). Poskytovatel dotace s žalobkyní neuzavřel dodatek k dané smlouvě, kterým by prodloužil lhůtu k uskutečnění příslušných opatření.
30. Krajský soud zároveň souhlasí se správcem daně i s žalovaným, že opatření provedená žalobkyní k 10. 12. 2010 nebyla dostatečná, tj. nepřinesla požadovanou energetickou úsporu ve výši minimálně 20 %. Přílohou žádosti žalobkyně o poskytnutí podpory z programu Zelená úsporám byl posudek nazvaný Posouzení současného stavu a návrh úsporných opatření rodinného domu (zodpovědný zpracovatel Ing. J. S., posudek je označován buď jako „posudek 4/2010“, nebo jako „posudek 6/2010“). Posudek byl zpracován za účelem porovnání energetických veličin před provedením opatření a po jejich provedení. V tomto posudku je vykázána úspora ve výši právě 20 %. Jak výstižně uvedl žalovaný, lze předpokládat, že proklamované úspory 20 % by mohlo být dosaženo pouze při přesné a úplné realizaci v něm uvedených opatření. To se však k rozhodnému datu zcela jistě nestalo, jak připouští i sama žalobkyně. Například původně vyměnila okna na verandě, namísto oken ve spíži, WC a koupelně (s čímž počítal uvedený posudek). Nápravu žalobkyně provedla až v roce 2014. Taktéž zateplení stropu podkroví nebylo provedeno zcela v souladu s daným posudkem. Byť by krajský soud připustil, že podle fotografií pořízených při kontrole na místě prováděné poskytovatelem dotace nelze prokazatelně určit tloušťku položené izolace, izolace nepochybně nebyla položená na ploše 43,7 m² (uvedené v posudku). Při kontrole provedené správcem daně dne 25. 2. 2016 bylo zjištěno, že plocha zateplení činí cca 28 m², a to již žalobkyně zateplenou plochu částečně rozšířila po kontrole poskytovatele dotace, původně tedy byla zateplená plocha ještě menší. S menší zateplenou plochou oproti ploše předpokládané v posudku Ing. S., při zachování rozsahu ostatních opatření, přitom žalobkyně evidentně neměla možnost dosáhnout 20% tepelné úspory (a to ani k datu 10. 12. 2010, ani následně). Tento závěr potvrzuje posudek Ing. J. T. ze dne 21. 7. 2013, který si nechal zpracovat SFŽP. Ing. T. jako autorizovaný inženýr pro energetické auditorství ve svém posudku uzavřel, že realizovanými opatřeními bylo dosaženo energetické úspory ve výši 17,2 % (na závěry tohoto posudku zástupce žalobkyně patrně odkazoval při soudním jednání, byť zde ne zcela přesně uvedl, že k dosažení úspory ve výši 20 % žalobkyni scházelo „pouze asi 2,3 %“).
31. Velká část žalobkyní uplatněné argumentace se však nevztahuje přímo k otázce, zda realizovaná opatření přinesla požadovanou energetickou úsporu ve výši minimálně 20 % - žalobkyně namítá, že žádosti o dotace podávala v dobré víře, spoléhala se totiž na posudek odborníka, kterého jí doporučil sám poskytovatel dotace atd.

32. K těmto námitkám krajský soud konstatuje, že na dotaci není právní nárok, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak. Příjemce dotace přijímá z veřejných rozpočtů určité dobrodiní a protiváhou tohoto dobrodiní není (na rozdíl od soukromoprávních vztahů) protiplnění ve prospěch poskytovatele dotace, ale akceptace a plnění podmínek, za nichž je dotace poskytována. Výlučnou povinností příjemce dotace je tedy bezpodmínečné splnění všech kritérií pro udělení dotace (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2005, č. j. 2 Afs 58/2005 - 90).
33. Zároveň platí, že za dodržení všech podmínek dotace je odpovědný výlučně příjemce podpory. Tato zásada platí při posuzování, zda došlo k porušení rozpočtové kázně, ve vztahu ke všem typům dotací, tj. také ve vztahu k dotacím poskytovaným z programu Zelená úsporám. To je riziko, které na sebe žadatel o jakoukoliv dotaci bere. Skutečnost, že poskytovatel finančních prostředků opomněl upozornit na nesrovnalosti při provádění dané akce, nevylučuje ani neomezuje odpovědnost příjemce dotace. Judikatura Soudního dvora Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“) a z ní vycházející judikatura Nejvyššího správního soudu sice připouští, že za určitých okolností má příjemce dotace právo dovolat se zásady legitimního očekávání. Předpokladem vzniku takového práva je ale poskytnutí konkrétních ujištění ze strany příslušného orgánu, která mohou vzbudit legitimní očekávání u toho, komu jsou určena, a dále skutečnost, že tato ujištění jsou v souladu s použitelnými právními předpisy (viz např. rozsudky Soudního dvora ze dne 13. 3. 2008, *Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening* a další, spojené věci C-383/06 až C-385/06, ze dne 25. 3. 2010, *Sviluppo Italia Basilicata*, C - 14/08, a ze dne 21. 12. 2011, *Chambre de commerce et d'industrie de l'Indre*, C-465/10; rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 8. 2012, č. j. 1 Afs 15/2012 - 38, a ze dne 17. 7. 2014, č. j. 10 As 10/2014 - 43). Krajský soud konstatuje, že v nyní posuzovaném případě SFŽP neposkytl žalobkyni taková konkrétní ujištění, která by jí mohla založit legitimní očekávání ve smyslu citované judikatury. Za skutečnost zakládající legitimní očekávání žalobkyně nelze považovat ani to, že základem pro žádost žalobkyně o dotaci byl posudek zpracovaný Ing. S., kterého žalobkyni doporučil právě poskytovatel dotace.
34. K případným chybám způsobeným zpracovatelem projektu, Ing. S., tudíž nelze v tomto řízení přihlížet. Tím ovšem není nijak dotčena možnost žalobkyně domáhat se po Ing. S. náhrady škody v občanskoprávním řízení. Samozřejmě za podmínek stanovených občanskoprávními předpisy, jejichž dodržení nyní soudu nepřísluší nijak hodnotit.
35. Krajský soud v posuzované věci neshledal žádný prostor ani pro zohlednění zásady přiměřenosti při stanovení výše odvodu za porušení rozpočtové kázně. Judikatura správních soudů sice dovozuje, že při stanovení výše odvodu za porušení rozpočtové kázně je třeba vycházet ze zásady přiměřenosti, tedy rozumného vztahu mezi závažností porušení rozpočtové kázně a výší za ně předepsaného odvodu. Správce daně musí zvážit, zda je důvod k odvodu v plné výši čerpaných či poskytnutých prostředků státního rozpočtu, či pouze k odvodu odpovídajícímu závažnosti a významu porušení povinnosti a své rozhodnutí náležitě odůvodnit (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2018, č. j. 1 Afs 291/2017 - 33). K uložení odvodu v nižší částce, než je částka poskytnuté dotace, je však možné přistoupit pouze v případě, že byl splněn účel dotace. To se ale v posuzovaném případě nestalo. Účelem příspěvků poskytovaných z programu Zelená úsporám je totiž dosáhnout energetické úspory ve výši minimálně 20 %, té ale žalobkyně nedosáhla. Pokud by žalobkyně požádala o dotaci z uvedeného programu a předložila by posudek, v němž by byla vypočítaná úspora např.

ve výši 18 %, také by jí nebyla poskytnuta dotace v nějaké přiměřeně nižší částce, ale její žádost by byla bez dalšího zamítnuta.

36. Pouze pro úplnost krajský soud dodává, že neshledal důvod k provedení důkazů, které žalobkyně původně navrhla v žalobě, na jejichž provedení ale při soudním jednání netrvala (k jejich shrnutí viz výše bod 12 rozsudku). Na závěrech, na kterých je založen tento rozsudek, by provedení uvedených důkazů nemohlo nic změnit.

VI. Závěr a náklady řízení

37. Krajský soud z výše uvedených důvodů shledal, že námitky uplatněné žalobkyní jsou nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu dle § 78 odst. 7 s. ř. s.
38. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 24. ledna 2020

JUDr. Magdalena Ježková v. r.
předsedkyně senátu